

Asia: VN/17576/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuntaliiton lausunto 4.2.2022 (dnro 1164/03.01.00/2021)

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/17576/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (lausuntoversio 22.12.2021).

Esitys liittyy hallitusohjelman mukaisen oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon yhteydessä havaittuihin lainsäädännön tarkennustarpeisiin. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2022.

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi ja toteaa seuraavaa:

Laki oppivelvollisuuslain muuttamisesta

Oppivelvollisuuslain soveltamisalan rajaaminen ja vakinaisen asumisen määrittely

Esityksessä ehdotetaan oppivelvollisuuslain 2 §:n oppivelvollisuuden soveltamisalaa rajattavaksi siten, että soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin opiskelijat, jotka oleskelevat Suomessa opiskelutarkoituksessa, vaikka heillä olisikin kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta. Lisäksi säännöksen sanamuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi määrittelemällä, että lapsi katsottaisiin Suomessa vakinaisesti asuvaksi, jos hänellä on kotikuntalais-sa tarkoitettu kotikunta ja hänen maassa oleskelunsa peruste on muu kuin opiskelu.

Kuntaliitto pitää esitettyä soveltamisalan rajausta sinänsä perusteltuna. Nykytilanteessa ulkomailta Suomeen vapaaehtoisesti opintoja suorittamaan saapuva alaikäinen henkilö tulee oppivelvolliseksi, mikäli hänelle myönnetään kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa. Tällöin opintoihin osallistuminen ei ole hänelle enää vapaaehtoista, vaikka henkilö olisikin hakeutunut maahan vapaaehtoisesti opintoja suorittamaan. Hän ei myöskään voisi oppivelvollisuuslain mukaan keskeyttää opintojaan oman ilmoituksen perusteella, ellei hänellä ole uutta opiskelupaikkaa ja toisaalta koulutuksen järjestäjä on velvollinen ohjaamaan oppivelvollista uuden opiskelupaikan hakemisessa. Näin ollen ehdotetun rajauksen tekeminen on perusteltu.

Kuntaliitto pitää ongelmallisena, että opiskelijan maassaoloperusteen selvittämiseen ei ole olemassa mitään järjestelmää, vaan kunnat ja koulutuksen järjestäjät joutuvat selvittämään opiskelijan maassaoloperusteen opiskelijakohtaisesti. Maassaoloperusteen selvittäminen on uusi laajeneva tehtävä, joka aiheuttaa kunnille ja koulutuksen järjestäjille hallinnollista taakkaa sekä lisää kustannuksia. Lisäksi opiskelijat, jotka oleskelevat Suomessa opiskelutarkoituksessa saattavat keskittyä alueellisesti esim. suurempiin kaupunkeihin, jolloin maassaoloperusteen selvittäminen kuormittaa kuntia ja koulutuksen järjestäjiä alueellisesti eri tavoin. Lisäksi esityksen mukaan koulutuksen järjestäjät myös vastaavat siitä, että Valpas tietovarantoon tallennettava tieto siitä, onko opiskelijan aloittama koulutus oppivelvollisuuslain 16 §:ssä tarkoitettua maksutonta koulutusta, on oikein. Kuntaliitto edellyttää, että maassaoloperusteen selvittämiseen luodaan tapa, jolla kunnat ja koulutuksen järjestäjät voivat sen asiallisesti tarkistaa.

17-vuotiaiden oppivelvollisten asema

Oppivelvollisuuslain (5 §) säännöstä oppivelvollisuuden suorittamisesta eräissä tilanteissa esitetään muutettavaksi. Perusopetuksen päättövaiheeseen esitetään joustoa siten, että oppivelvollinen, joka ei ole suorittanut perusopetuksen oppimäärää lukuvuoden päättyessä sinä kalenterivuonna, jona hän täyttää 17 vuotta, voi edelleen jatkaa perusopetuksen oppilaana. Ehdotuksen mukaan oppivelvollisuuslakiin tehtävä muutos ei muodosta oppilaille subjektiivista oikeutta jatkaa perusopetuksessa, eikä kunnalla ole perusopetuksen järjestämisvelvollisuutta tälle ikäryhmälle. Ratkaisu ei myöskään estä perusopetuksen päättövaiheessa olevaa oppilasta hakeutumasta aikuisten perusopetukseen päättötodistuksen saamiseksi tai muuhun oppivelvollisuuslain 4 §:n mukaiseen koulutukseen. Ehdotuksen mukaan kunnille eikä muillekaan luvanvaraisille perusopetuksen järjestäjille myönnetä rahoitusta 17 vuotta täyttäneille järjestettävästä lasten perusopetuksesta.

Kuntaliiton näkemyksen mukaan ehdotuksessa annetaan mitättömät perusteet sille, että täysimääräisestä rahoitusperiaatteesta on luovuttu. Rahoituslain mukaan kunnille korvataan täysimääräisesti kuntien tehtäviä ja velvoitteita lisäävät tai laajentavat toi-menpiteet. Kuntaliitto ei pidä hyväksyttävänä, että oppilaalle tarjottava "lisälukuvuosi" lasten perusopetuksessa on yksinomaan kuntien rahoittamaa toimintaa. Vuonna 2020 perusopetuksen oppilaskohtaiset kustannukset olivat lähes 9 600 euroa. Vaikka ky-seessä on pieni joukko oppilaita, liittyy tilanteeseen usein haasteita ja vaikeita elämän-tilanteita, ohjauksen ja erityisen tuen tarvetta. Kuntaliitto edellyttää, että valtio huolehtii rahoitusvastuustaan ja korjaa asian, jotta esitetty muutos olisi tosiasiallinen opetuksen järjestämisvaihtoehto.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 41 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään lastensuojelulain nojalla sijoitetun oppilaan kotikunnan korvauksesta. Säännös oikeuttaa laskuttamaan sijoitetun oppilaan esi- ja perusopetuksen kustannukset oppilaan kotikunnalta aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Kotikunnalta laskutettava korvaus muodostuu oppilaasta aiheutuvien kulujen ja oppilaasta opetuksen järjestäjälle mahdollisesti myönnettävien tulojen erotuksena. Esityksen mukaan kunnan perusopetuksen järjestämisvelvollisuutta ja siihen liittyvää rahoitusta ei ehdoteta muutettavaksi. Kuntaliitto katsoo, että esityksessä tulisi selventää, että edellä tarkoitettu sijoitetun oppilaan kotikunnan korvaus rajautuu kunnan velvollisuuteen järjestää perusopetusta eikä sijoitetulle oppilaalle opetuksen järjestävän tahon päätöksellä tarjottavan perusopetuksen "lisävuodesta" aiheutuneet kustannukset saa laissa säädetyn laskutusoikeuden nojalla siirtyä sijoitettujen oppilaiden kotikunnille. Tähän on löydettävä jokin muu ratkaisu.

Ehdotuksessa olisi voitu kiinnittää huomiota siihen, että perusopetuksessa jatkaminen vielä sinä kalenterivuonna, jona oppilas täyttää 18 vuotta muodostaa poikkeuksellisen riskin jäädä kiinnittymättä oppivelvollisuuslain mukaiseen maksuttomaan tutkintotavoitteeseen toisen asteen koulutukseen. On todennäköistä, että oppilas ohjautuu näissä tilanteissa perusopetuksen suorittamisen jälkeen nivelvaiheen koulutuksiin. On harmillista, että opetuksen järjestämisen muotoja perusopetuksen aikana ja oppilaiden joustavampaa poluttamista esimerkiksi nivelvaiheen koulutuksiin ei tässä yhteydessä esitetä kehitettäväksi, vaan asiassa on päädytty varsin mekaaniseen lähestymistapaan.

Oppivelvollisen eronneeksi katsominen

Esityksessä ehdotetaan oppivelvollisuuslain 13 §:n sanamuotoa selkeyden vuoksi teknisluonteisesti korjattavaksi korvaamalla oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämiseen viittaava ilmaisu opintojen keskeyttämisellä. Kuntaliitolla ei ole korjaukseen kommentoitavaa.

Opiskelupaikan osoittaminen

Oppivelvollisuuslain 15 §:ssä säädetään opiskelupaikan osoittamisesta. Esityksessä ehdotetaan voimassa olevan lain 15 § selkeyden vuoksi jaettavaksi kahteen erilliseen pkälään siirtämällä päätöksentekomenettelyä koskevat säännökset uuteen 15 a §:ään. Lisäksi voimassa olevan 15 §:n 1 momentin toinen virke, jossa säädetään koulutuksen järjestäjän velvollisuudesta ottaa opiskelijaksi sille osoitettu oppivelvollinen, ehdote-taan kuitenkin siirrettäväksi uuden 15 a §:n 2 momenttiin. Kuntaliitto kannattaa esitettyä ratkaisua.

Esityksessä ehdotetaan uutta säännöstä, jossa säädettäisiin asuinkunnan mahdollisuudesta osoittaa opiskelupaikka jo ennen 15 §:n 1 mom. säädettyä kahden kuukauden määräaika. Sen mukaan vaativaan erityiseen tukeen oikeutetulle järjestettävässä koulutuksessa oppivelvolliselle voitaisiin oppivelvollisen taikka hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa suostumuksella osoittaa opiskelupaikka jo ennen 1 momentissa säädetyn määräajan päättymistä. Esityksen perustelujen mukaan opiskelupaikka voitaisiin osoittaa tarvittaessa mahdollisimman pian heti sen jälkeen, kun opetuksen ja koulutuksen järjestäjä on tehnyt asuinkunnalle ilmoituksen ilman opiskelupaikkaa olevasta oppivelvollisesta. Lisäksi ehdotetaan, että ennen opiskelupaikan osoittamista tulee kuitenkin säädetyllä tavalla kuulla oppivelvollista ja hänen huoltajaansa tai muuta laillista edustajaansa sekä koulutuksen järjestäjää, jolle oppivelvollinen ollaan osoittamassa.

Kuntaliitto pitää tärkeänä, että kaikki oppivelvolliset ml. vaativaan erityiseen tukeen oikeutetut oppivelvolliset pääsevät aloittamaan perusopetuksen jälkeisen koulutuksen mahdollisimman nopeasti. Tästä näkökulmasta esitystä voi pitää perusteltuna. Menettelyssä vaadittavan suostumuksen osalta esitys lisää kuntien hallinnollista taakkaa ja kustannuksia. Esityksen perusteella jää epäselväksi, mitä vaativaan erityiseen tukeen oikeutetuilla tässä tilanteessa tarkoitettaisiin.

Lisäksi Kuntaliitto kiinnittää huomiota siihen, että perusopetuksen jälkeisessä oppivelvollisuuskoulutuksessa lähtökohtana on oppivelvollisen nuoren vapaa hakeutumisokeus haluamaansa koulutukseen. Jos oppivelvollinen ei vapaaehtoisesti hakeudu tai ei hakeutumisestaan huolimatta saa opiskelupaikkaa, asuinkunnan tehtäväksi on säädetty viime sijassa tehdä opiskelupaikan osoittamista koskeva päätös. Osoittamisessa on ky-se viime sijaisesta vaihtoehdosta. Kuntaliitto katsoo, että myös vaativaan erityiseen tukeen oikeutettujen osalta opiskelupaikkoja tulisi olla jo hakuvaiheessa riittävästi. Minkään oppivelvollisten ryhmän osalta ei pitäisi päätyä edellä kuvatusta pääsäännöstä poikkeavaan menettelyyn, jossa opiskelupaikat hakeutumisen sijaan osoitetaan asuin-kunnan toimesta vasta myöhemmin. Kuntaliitto pohtii, ollaanko esityksellä luomassa vaativaan erityiseen tukeen oikeutettujen osalta muista poikkeavaa rakennetta, jossa hyväksytään, että vaativaan erityiseen tukeen oikeutettujen opiskelupaikkaa koskevat ratkaisut tapahtuvat muita oppivelvollisia myöhemmin.

Koulutuksen järjestäjän, jolle on myönnetty TUVa-koulutuksen tai TELMA-koulutuksen järjestämislupa, tulee ottaa opiskelijaksi sille osoitettu oppivelvollinen. Voimassa olevaa sääntelyä ehdotetaan tarkennettavaksi TUVa-koulutuksen ns. siirtymäsäännösjärjestä-jien osalta siten, että osoitettujen oppivelvollisten vastaanottovelvollisuus koskisi siir-tymäsäännösten nojalla toimivia entisiä VALMA-koulutuksen järjestäjiä, mutta ei ns. yksityisiä perusopetuksen järjestäjiä. Esityksen mukaan tältä osin ehdotettu muutos ei vaikuta koulutuksen järjestäjien toimintaan.

Voimassa olevaan sääntelyyn verrattuna säännöstä tarkennettaisiin myös siten, että koulutuksen järjestäjän tulisi mahdollistaa opintojen aloittaminen mahdollisimman pian opiskelupaikan osoittamisen jälkeen. Säännös painottaa tahtotilaa, että koulutuksen järjestäjien tulisi varata aloituspaikkoja myös osoitettaville oppivelvollisille ja mahdollistaa opintojen aloittaminen mahdollisimman pian opiskelupaikan osoittamisen jälkeen.

Maksuttomuuden pidentäminen

Oppivelvollisuuslain 16 §:ssä säädetään oikeudesta maksuttomaan koulutukseen. Pykälän 4 mom. säädetään maksuttomuuden pidentämiseen liittyvästä päätöksenteosta. Lähtökohtana on, että oppivelvollisuuslain 16 §:n 2 mom. säädetyillä perusteilla maksuttomuutta pidennetään ilman erillistä hakemusta, koska oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä tai opintojen väliaikaisesta keskeyttämisestä on jo tehty hallintopäätös. Sen sijaan maksuttomuuden pidentäminen 16 §:n 3 mom. tarkoitetulla perusteella edellyttää hakemusta ja erillisen hallintopäätöksen tekemistä. Voimassa olevan sääntelyn tavoitteena on ollut, että maksuttomuuden pidentämistä ei tarvitsisi hakea erikseen silloin, kun opiskeluaikaa pidentävä seikka eli keskeyttäminen ja sen kesto on jo aiemmin todettu hallintopäätöksellä.

Esityksen mukaan maksuttomuuden pidentämistä koskevan sääntelyn soveltaminen on kuitenkin osoittautunut vaikeaselkoiseksi. Toimeenpanossa saatujen kokemusten perusteella vaikuttaisi tarkoituksenmukaisemmalta, että maksuttomuutta pidennettäisiin kaikissa tilanteissa hakemuksesta. Tällöin päätös maksuttomuuden pidentämisestä tehtäisiin vasta opintojen loppuvaiheessa, jos näyttää siltä, että opiskelija ei saa suoritettua opintojaan loppuun oppivelvollisuuslain 16 §:n 1 mom. säädetyssä ajassa ja asiasta päätettäessä voitaisiin kokonaisuutena ottaa huomioon kaikki maksuttomuuden pidentämiseen liittyvät seikat.

Esityksessä arvioidaan, että maksuttomuuden pidentämisen päätösmenettelyitä koskeva muutos lisäisi maksuttomuuden pidentämistä koskevien hakemusten määrää mutta toisaalta selkeyttäisi tilannetta sekä opiskelijan että koulutuksen järjestäjän kannalta. Maksuttomuuteen oikeuttavaa aikaa ei myöskään teknisluonteisesti pidennettäisi turhaan silloin, jos siihen ei ole käytännön tarvetta.

Esityksen mukaan oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä koskevat tiedot tallennetaan oppivelvollisuusrekisteriin ja opintojen muuta väliaikaista keskeyttämistä koskevat tiedot puolestaan valtakunnalliseen opetuksen ja koulutuksen tietovarantoon. Esityksen mukaan opiskelijan hakiessa pidennystä koulutuksen järjestäjät voisivat tarkistaa nämä tiedot kyseisistä rekistereistä.

Esityksen perusteella syntyy vaikutelma, että muutos selkeyttäisi maksuttomuuden pidentämistä koskevaa päätöksentekomenettelyä ja mikäli koulutuksen järjestäjät voivat tosiasiallisesti tarkistaa päätöksenteon edellytyksenä olevat tiedot valtakunnallisista rekistereistä, ei Kuntaliitolla ole asiaan kommentoitavaa.

Majoitus- ja matkakorvaus koulumatkan ajallisen keston perusteella

Oikeutta oppivelvollisuuslain mukaisiin majoitus- ja matkakorvauksiin ehdotetaan laajennettavaksi siten, että oikeuden määrittelyssä otettaisiin huomioon matkan pituuden lisäksi myös päivittäisen koulumatkan ajallinen kesto. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että oikeus majoitus- ja matkakorvaukseen olisi myös silloin, jos kodin ja lähimmän soveltuvan oppilaitoksen välinen matka odotuksineen nopeinta kulkuvälinettä käyttäen kestää yli kolme tuntia. Esitysluonnoksen perustelujen mukaan päivittäisellä koulumatkalla tarkoitettaisiin meno- ja paluumatkaa ja nopeimmalla kulkuvälineellä puolestaan tarkoitettaisiin koulumatkatukilain sääntelyä vastaavaa omaa matkustustapaa, ei nopeinta julkisen liikenteen kulkutapaa.

Esityksen taloudellisia vaikutuksia kuvaavassa osassa arvioidaan, että ehdotettu muutos koskisi käytännössä saaristoalueilla asuvia oppivelvollisia, joissa kulkuyhteydet vesistöjen ylitysten vuoksi ovat ajallisesti pitkiä. Edelleen kohdassa arvioidaan, että muutoksen myötä majoitus- ja matkakorvauksen piiriin tulisi vuosittain korkeintaan muutamia kymmeniä uusia oppivelvollisia opiskelijoita. Kuntaliitto pitää mahdollisena, että oikeus voi syntyä myös muissa kuin esitysluonnoksessa kuvatuissa olosuhteissa. Tä-män takia matka- ja majoituskorvaukseen oikeutettujen määrää sekä matka- ja majoituskorvausten suuruutta on syytä seurata.

Rahoitusjärjestelmän laskennalliset perusteet eivät tunnista koulutuksen järjestäjille majoitus- ja matkakorvauksista aiheutuvia kustannuksia. Koulutuksen järjestäjät voivat vuosittain hakea opetus- ja kulttuuriministeriöltä rahoituksen harkinnanvaraista korotusta matka- ja majoituskorvauksista aiheutuneiden kustannusten perusteella. Kuntaliitto huomauttaa, että rahoituksen harkinnanvaraiseen korotukseen ei varata erillistä määrärahaa valtion talousarviossa. Näin ollen se tosiasiallisesti vähentää lukio- ja am-matillisen koulutuksen järjestämiseen varattua määrärahaa.

Hallituksen esityksen oppivelvollisuuslaiksi (HE 173/2020 vp) mukaan matka- ja majoituskorvausten rahoitus koulutuksen järjestäjille on tarkoitus oppivelvollisuusudistuksen alkuvaiheessa toteuttaa lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmiin sisältyvien harkinnanvaraisten korotusten kautta. Hallitus toteaa, että laskennalliseen korvausperusteeseen siirtymistä on syytä jatkossa harkita, kun korvausten suuruudesta saadaan toteutuneita tietoja. Lisäksi pidemmällä aikavälillä on mahdollista selvittää korvausten maksamisen siirtämistä Kansaneläkelaitoksen hoidettavaksi.

Nyt ehdotettu laajennus matka- ja majoituskorvauksiin lisää koulutuksen järjestäjien hallinnollista taakkaa koulutuksen järjestäjien tulee tehdä asiassa hakemukseen perusteltu, muutoksenhakukelpoinen hallintopäätös, jolloin asia on myös selvitettävä riittävästi ja asianmukaisesti hallintolain 31 §:n mukaisesti. Kuntaliitto katsoo, että hallituksen esityksen mukainen selvitys korvausten maksamisen siirtämisestä Kansaneläkelaitoksen hoidettavaksi tulee pikaisesti käynnistää.

Tietojensaantioikeus

Esityksessä ehdotetaan oppivelvollisuuslain 23 §:n lisättäväksi säännös tietojen toimitamisvelvollisuudesta myös silloin, kun opetuksen tai koulutuksen järjestäjä tekee oppivelvollisuuslaissa tarkoitetun ilmoituksen asuinkunnalle. Ehdotetun säännöksen mukaan koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä toimitettava asuinkunnalle 14 §:ssä säädetyn ohjaus- ja valvontavastuun toteuttamiseksi sekä opiskelupaikan osoittamiseksi välttämättömät tiedot, kun oppivelvollisesta tehdään oppivelvollisuuslaissa tarkoitettu ilmoitus. Tiedot on annettava myös pyynnöstä. Tietojen luovuttajan l. opetuksen ja koulutuksen järjestäjän velvollisuutena on arvioida, mitkä tiedot ovat välttämättömiä. Esityksen mukaan käytännössä säännöksessä tarkoitetut tiedot koskisivat useimmiten oppivelvollisen erityisen tuen tarpeeseen sekä terveyteen liittyviä tietoja.

Kuntaliitto toteaa, että kyse on opetuksen ja koulutuksen järjestäjille uudesta tehtävästä, joka aiheuttaa hallinnollista taakkaa sekä kustannuksia, jotka on korvattava. Esityksessä arvioidaan, että luovutettavat tiedot olisivat yleensä oppivelvollisen erityisen tuen tarvetta sekä terveyttä koskevia tietoja, jotka ovat salassa pidettäviä sekä tieto-suojalainsäädännön tarkoittamia erityisiä henkilötietoja, joiden käsittely edellyttää erityisiä suojoitoimia. On tärkeää, että jo esityksen valmisteluvaiheessa tarkemmin arvioidaan, miten ko. tietoja tulee luovutettaessa asianmukaisesti käsitellä.

Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi myös säännös ohjaus- ja valvontavastuussa olevan asuinkunnan tietojensaantioikeudesta. Ehdotetun säännöksen mukaan oppivelvollisen asuinkunnassa oppivelvollisuuden ohjaus- ja valvontavastuuta hoitavalla olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 14 §:ssä säädetyn ohjaus- ja valvontavastuun toteuttamiseksi sekä opiskelupaikan osoittamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhuoltoon osallistuvilta. On tärkeää, että jo esityksen valmisteluvaiheessa tarkemmin esim. esimerkein arvioidaan, mitkä säädettyssä tilanteessa voisivat olla välttämättömiä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan 23 §:n 5 mom. erikseen säädettäväksi erityisen tuen päätöstä koskevasta tietojen luovuttamisvelvollisuudesta. Sen mukaan perusopetuksen järjestäjän velvollisuutena on toimittaa uudelle koulutuksen järjestäjälle tieto perusopetuslain 17 §:ssä tarkoitettusta erityisen tuen päätöksestä, kun oppivelvollinen siirtyy ammatilliseen koulutukseen tai

TUVA-koulutukseen. Esityksessä arvioidaan, että velvollisuus toimittaa ammatillisen koulutuksen järjestäjälle ja TUVA-järjestäjälle tieto perusopetuksessa tehdystä erityisen tuen päätöksestä tarkentaisi erityisen tuen tarpeen tietojen luovuttamista koskevaa sääntelyä. Esityksen mukaan se ei kuitenkaan merkittävästi muuttaisi koulutuksen järjestäjän tehtäviä käytännössä, sillä vastaavia tietoja on ollut velvollisuus toimittaa jo voimassa olevan oppivelvollisuuslain 23 §:n 3 mom. perusteella. Esityksen mukaan ehdotettu muutos kuitenkin painottaisi sitä, että erityisen tuen tarpeen arvioinnissa tulisi ottaa huomioon perusopetuksessa tehty erityisen tuen päätös. Kuntaliitto katsoo, että esityksessä tulisi tarkemmin arvioida, onko perusopetuksesta siirtyvän oppivelvollisen erityisen tuen tarve tarkoituksenmukaista arvioida perusopetuslain 17 §:n mukaiseen päätökseen perustuen. Arvioinnissa tulisi huomioida, koulutusmuotojen tukimuotojen ja niiden rakenteen erilaisuus sekä se, että ammatillisessa koulutuksessa erityisen tuen tarve riippuu mm. opiskeltavasta alasta.

Laki lukiolain 24 §:n muuttamisesta

Lukiolaissa ehdotetaan säädettäväksi opiskelijan eronneeksi katsomisesta, kun oppivelvollisuuden suorittaminen on keskeytetty toistaiseksi. Pykälän opiskeluoikeuden päättymistä koskeva terminologia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan muiden koulutusta koskevien lakien käsitteistöä. Jatkossa lukiolain säännöksissä opiskeluoikeuden päättymisen sijaan käytettäisiin käsitettä ”eronneeksi katsominen”.

Kuntaliitto pitää ehdotettuja muutoksia teknisinä ja selkeyttävinä. Kuntaliitolla ei siten ole huomautettavaa ehdotukseen.

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 67 ja 97 §:n muuttamisesta

Ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös opintonsa aloittavan oppivelvollisen erityisen tuen tarpeen arvioinnista perusopetuksessa tehdyn erityisen tuen päätöksen pohjalta.

Kuntaliitto pitää esitystä tarkoituksenmukaisena.

Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös mahdollisuudesta järjestää kyseistä koulutusta valtionosuusrahoitteisena työvoimakoulutuksena.

Kuntaliitto kannattaa esitystä.

Laki vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta

Lain 7 a luvussa tarkoitetun oppivelvollisille suunnatun koulutuksen järjestämiseen kansanopiston ylläpitäjälle esitetään myönnettäväksi oppimateriaalilisä koulutukseen varatun valtion talousarviomäärärahan puitteissa. Oppimateriaalilisan euromäärästä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella ja sen suuruus olisi 6,90 euroa opiskelijaviikkoa kohti. Oppimateriaalilisä myönnettäisiin oppilaitoskohtaisen yksikköhinnan lisäksi. Myönnetyn oppimateriaalilisan määrä ehdotetaan vähennettäväksi yksikköhintalaskennan yhteydessä.

Kansanopistojen oppivelvollisille suunnattuun koulutukseen on vuoden 2022 valtion talousarvioon varattu täysimääräistä valtionosuusrahoitusta 3,5 miljoonaa euroa. Koulutukseen osallistuneiden määrä oli arvioitua alhaisempi (521 arvion ollessa 650) syksyn 2021 tiedonkeruussa, jolloin rahoituksen arvioidaan olevan riittävä oppimateriaalilisan myöntämiseen koulutuksen ylläpitäjille.

Kuntaliitto pitää tärkeänä, että myös kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun koulutuksen osalta ylläpitäjille korvataan täysimääräisesti kaikki koulutuksesta aiheutuvat kustannukset. Vuosittaiset indeksikorotukset tulee huomioida myös oppimateriaalilisää myönnettäessä.

Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 11 c ja 15 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan lain 11 c §:n 2 mom. muutettavaksi siten, että sieltä poistetaan tietojen tallentamisvelvollisuus siltä osin, kun oppivelvollisuus alkaa muuna kuin oppivelvollisuuslain 2 §:n 2 mom. tarkoitettuna ajankohtana. Tämä tieto voidaan päätellä muista tiedoista, eikä sitä käytännössä ole tallennettu erikseen. Lisäksi esityksessä ehdotetaan 15 §:n 1 mom. lisättäväksi säännös, jonka mukaan Opetushallitukselle luovutettaisiin oppivelvollisuusrekisteriin tieto ylioppilastutkinnon suorittamisesta, jos henkilö on ollut oikeutettu oppivelvollisuuslain 16 §:ssä tarkoitettuun maksuttomaan koulutukseen. Säännös selkeyttäisi oikeustilaa luovutuksen säädöspohjan osalta. Kuntaliitolla ei ole ehdotuksiin kommentoitavaa.

SUOMEN KUNTALIITTO

[Terhi Päivärinta

Minna Antila

[johtaja]

[lakimies]

Antila Minna
Suomen Kuntaliitto ry